

Postoj ľudskej spoločnosti k manželstvu v rôznych krajinách a v rôznych náboženských spoločenstvách môže byť veľmi rozdielny a počas dejinného vývoja sa môže výrazne meniť, čoho sme svedkami aj v súčasnosti. Dokonca sa tento postoj môže líšiť a líši sa aj v cirkvi, od zboru k zboru, či od denominácie k denominácii. Pre Božie deti, nasledovníkov Ježiša Krista, by mal byť autoritatívne záväzný Boží postoj k manželstvu, vyjadrený v jeho slove, a postoj nášho Pána, Ježiša Krista.

Úvod

Pre akékoľvek úvahy o manželstve je pevným východiskovým bodom ustanovenie manželstva na počiatku dejín ľudstva: Manželstvo neustanovil človek svojou vôľou či svojim rozhodnutím. Manželstvo ustanovil Boh už pri stvorení človeka: „*Preto opustí muž svojho otca a svoju mat' a bude ľnúť k svojej žene, a budú jedno telo.*“

(1. Mojžišova 2:24). Manželstvo je viac než len zmluvný vzťah medzi mužom a ženou.

Manželstvom vzniká najtesnejšie možné spojenie dvoch stvorených bytostí, kedy dvaja sa stávajú jedným. Manželstvo je súčasťou Božieho stvoriteľského plánu (pozri tiež 1. Mojžišova 1:28).

Človek bol stvorený ako muž a žena a títo dvaja sú v jedno. Táto jednota je viac než len splynutie pri pohlavnom súžití. Toto telesné spojenie je tesné prepojenie bytia (existencie) muža a bytia (jestvovania) ženy do jedného bytia. Spojenie „dvaja budú v jedno“ má rozmer aj duševného a duchovného spojenia. V manželstve ide o splynutie celej bytosti muža a celej bytosti ženy v jedno. Muž je bez ženy nekompletný. Žena pre muža predstavuje doplnok vo forme „pomoci jemu rovnnej“. Ani žena by nemohla byť bez muža, lebo je od muža odvodená (je vzatá z muža) a je stvorená pre muža. Preto ani muž bez ženy, ani žena bez muža (1. Korinským 11:11). Navyše spojenie muža a ženy ako dvoch v jedno je veľkým predobrazom a znamením dokonalého manželského spojenia Cirkvi ako nevesty a Pána Ježiša ako ženícha (Efezským 5:31-32).

Manželstvo je Božie ustanovenie, ktoré sa týka každého človeka, nie je predmetom vykúpenia. Boh teda vyžaduje dodržanie manželskej zmluvy od všetkých, nielen od vykúpených (spasených) ľudí. Preto sa Božie prikázania o zachovaní manželstva a o zániku manželského zväzku budú vzťahovať rovnako a bez rozdielu na nespasených ľudí ako aj na vykúpených, teda na Božie deti.

Manželstvo do pádu

Pred pádom človeka do hriechu mohli Adam a Eva zažívať požehnanie manželského zväzku tak, ako ho Boh zamýšľal. Adam zažíval požehnanie z toho, že má pomoc jemu rovnú a že je kompletný. Eva zažívala to, že je nad ňou dokonalá mužská hlava (autorita), s ktorou je dokonale v jedno. V tomto manželstve bola láska, neboli žiadne hádky, nedorozumenia, sklamanie, frustrácia, horkosť, zlosť, apatia, vzburá.

Manželstvo po páde

Od pádu prvého človeka do hriechu a od uvalenia Božej kliatby je aj inštitúcia manželstva v problémoch. Zápasí s hriechom a je pod kliatbou uvalenou na človeka a tvorstvo pre ľudskú vzburu. Od tohto okamihu existujú vo vzťahu medzi mužom a ženou, a preto aj vo vzťahu medzi manželmi, problémy a frustrácia. Medzi mužom a ženou všeobecne existuje pokušenie a zvod zlej žiadosti. Medzi manželmi existuje stav (Genezis 3:16), kedy „muž panuje nad ženou a túžba ženy sa nesie k jej mužovi“. Boží postoj k manželskému ustanoveniu sa však pádom do hriechu nemení. Mení sa stav ľudstva a situácia padlých ľudí. To sa prejavuje aj v manželstve. Božie ustanovenie a požiadavky na manželstvo však zostávajú nezmenené.

Manželstvo v ére Mojžišovho zákona

V ére Mojžišovho zákona sa očividne diali rozvody a vstupovanie do nového manželstva. Vieme to podľa toho, že Mojžišov zákon tieto situácie spomína a spravuje (5. Mojžišova 24:1-4): „*Keď si niekto vezme ženu a ožení sa s ňou, a keď sa voľakedy stane, že nenájde milosti v jeho očiach, lebo našiel nejakú mrzkú vec na nej a napíše*

(pozri

Poznámku 1

za textom článku)

jej rozvodný list a dá ho do jej ruky a vyženie ju zo svojho domu, a ona vyjdúc z jeho domu pôjde a vydá sa za iného muža, a keď ju bude nenávidieť i ten druhý muž a napíše jej rozvodný list a dá do jej ruky a vyženie ju zo svojho domu, alebo keď zomrie ten druhý muž, ktorý si ju bol vzal za ženu, nebude si ju môcť ten jej prvý muž, ktorý ju zahnal, zase vziať, aby mu bola ženou, keď už bola poškrvrnená, lebo je to ohavnosťou pred Hospodinom, a neučiníš toho, aby hrešila zem, ktorú ti dá Hospodin, tvoj Boh, do dedičstva

“. Táto pasáž Písma je veľmi často chápaná ako taká, ktorá schvaľuje rozvod a aj vstup do nového manželstva. Je to ale naozaj tak? Aká je štruktúra tejto pasáže?

Prvá časť pasáže, ktorá spomína dva sobáše a dva rozvody je opis okolností (udalostí), nie je to ani príkaz, ani zákaz, ani schválenie stavu. Druhá časť pasáže predstavuje prikázanie, ktoré je aplikované do okolností (udalostí) opísaných v prvej časti pasáže, a síce, že dvakrát rozvedená žena sa nesmie vrátiť k prvému manželovi. Toto je zakázané.

Ľahšie si štruktúru tejto pasáže, „opis situácie – prikázanie v danej situácii“, ozrejníme na jednoduchšom príklade (2. Mojžišova 22:4): „*Keď sa nájde ukradnuté v jeho ruke, už či je to vôl*

či osol či nejaké dobytča, a je živé, nahradí dvojnásobne

“. Prvá časť verša je opis situácie (okolností), druhá časť verša je prikázanie čo sa musí v danej situácii podľa Mojžišovho zákona urobiť. Zaiste by nikoho nenapadlo vykladať tento verš tak, že Mojžišov zákon dovoľuje kradnúť. Rovnako sme na tom aj s výkladom pasáže 5. Mojžišovej 21:1-4. Výrazy „keď“ a „keď sa voľakedy stane“ predstavujú opis situácie (okolností), nepredstavujú ani zákaz, ani schválenie, ani prikázanie. Otázku kradnutia v súvislosti s 2. Mojžišovou 22:4, rieši explicitne (výslovne) iné prikázanie Mojžišovho zákona. Máme takéto explicitné (výslovné) prikázanie Mojžišovho zákona aj pre záležitosť rozvodu a vstupu do nového manželstva? Nemáme priamo vo forme prikázania Mojžišovho zákona, ale máme ako prorocky zjavené Božie slovo platné v ére Mojžišovho zákona: „

a proti žene svojej mladosti nech sa niktorý nedopustí nevery. Lebo nenávidím rozvodu, hovorí Hospodin

“ (Malachiáš 2:15-16). Ak Boh nenávidí rozvod (Malachiáš 2:16), potom Boh rozvod neschvaľuje, a teda ani pasáž 5. Mojžišovej 24:1-4 rozvod neschvaľuje, a preto ju ani nemôže vykladať tak, že v Mojžišovej ére bol rozvod schválený. Ak to takto platí o rozvode, platí to rovnako aj o vstupe do nového manželstva, pretože štruktúra pasáže 5. Mojžišovej 24:1-4 je rovnaká ako vzťahom na rozvod, tak aj vzťahom na vstup do nového manželstva – oboje predstavuje opis vzniknutých okolností (situácie), ale nepredstavuje to schválenie.

Ďalším dôležitým vodidlom pre náš výklad je fakt, že v 5. Mojžišovej 24:4 je žena, ktorá by sa pokúsila vrátiť k prvému manželovi po rozvode (alebo ovdovení) s druhým manželom, označená ako „poškvrnená“. Poškvrnila sa tým, že sa spojila v jedno telo s druhým mužom (druhým manželom). A to je dôvod, prečo ju prvý muž nesmie prijať naspäť za ženu. Toto je v harmónii s novozmluvným učením, že vstup do nového manželstva znamená cudzoloženie.

Nakoniec nás už na ére Mojžišovho zákona bude udivovať len to, že Boh v tejto ére rozvod a vstup do nového manželstva nezakázal explicitne (výslovne) prikázaním Mojžišovho zákona, ale že takéto konanie len mierne upravuje prikázaním z 5. Mojžišovej 24:1-4, čím očividne toleruje, trpí a z pripustenia znáša rozvody a nové manželstvá. Je to situácia úplne analogická ako situácia s mnohoženstvom (polygamiou). Božie ustanovenie manželstva je jeden muž a jedna žena tvoriaci jedno telo, nie jeden muž a štyri ženy tvoriaci jedno telo. A predsa Boh stav polygamie v starozmluvnej ére z pripustenia znáša, dočasne na tú dobu strpí. Rovnako tak aj

manželstvo. Aj počas éry Mojžišovho zákona platí Božie ustanovenie manželstva ako spojenie jedného muža a jednej ženy, ktoré zaniká len smrťou jedného z manželských partnerov, a ktoré človek nemôže rozpojiť prepustením manželky. Manželstvo teda nie je záležitosť metódy pokusu a omylu zo strany muža a ženy, a predsa Boh v tejto ére rozvod a vstup do nového manželstva z pripustenia znáša.

Definitívne svetlo do tejto záležitosti vnáša Pán Ježiš, keď túto vec vykladá nasledovne: „*Mojžiš vám dovolil pre tvrdosť vášho srdca prepustiť vaše ženy, ale od počiatku nebolo tak*

“ (Matúš 19:8). Obdobie Mojžišovho zákona bolo aj obdobím, v ktorom pre tvrdosť ľudského srdca Mojžiš dovolil napísať rozvodový list (Marek 10:4-5), ale od počiatku to nebolo tak (Marek 10:6). V tomto období Boh pripustil a znášal rozvod a vstup do nového manželstva, ale od počiatku ich stvoril ako muža a ženu a manželstvom ich spojil v jedno telo, „takže už nie sú dvoje, ale jedno telo“ (Marek 10:8). Preto Pán Ježiš hovorí: „

Čo teda Boh spojil, človek nech nerozlučuje!

“ (Marek 10:9). Boh rozvod nenávidí (Malachiáš 2:16) – a to platí stále, aj v novozmluvnom období. Keď Boh celé obdobie už od stvorenia nenávidí rozvod, a tak to je až do dnešných dní, rovnako to platí aj o vstupe do ďalšieho manželstva po rozvode (kým predchádzajúci partner žije). Boh svoje dielo manželstva a ustanovenia nezmenil a pokiaľ trvá táto Zem, tak manželská zmluva, ktorou sa muž a žena stávajú jedným telom, sa neruší rozvodom. Ruší sa len smrťou jedného z manželských partnerov (1. Korinským 7:39 a Rímskym 7:1-3!).

Vo svetle Novej zmluvy už rozumieme, že zákon (Mojžišov zákon) bol pridaný pre prestúpenia (Galatským 3:19), teda kvôli neposlušnosti, že je pre bezbožných (1. Timoteovi 1:9), a že bol pestúnom, ktorý mal v plnosti odhaliť ľudský hriech a priviesť človeka k spáse (Galatským 3:24-35). Toto nám pomôže porozumieť niektorým špecifikám (zvláštnostiam) toho, ako Boh konal s človekom v otázke brania človeka na zodpovednosť vo veci manželstva (ako Božieho ustanovenia) v ére Mojžišovho zákona. Prečo to tak bolo, čo to znamená, aké je z toho poučenie (doktrínálne odvodenie), a ako sa to vzťahuje na Boží ľud Novej zmluvy, to všetko vysvetlil a uzavrel raz a navždy Pán Ježiš vo svojom vlastnom výklade a vyučovaní o manželstve ešte počas svojej služby v tele tu na Zemi. Jeho výklad a učenie v ďalšom presne zachovali apoštolí (bez výnimky) a aplikovali ho na širšie súvislosti a okolnosti v apoštolskom učení – v epištolách.

Učenie Pána Ježiša Krista o manželstve

Pán Ježiš postavil celé svoje učenie o manželstve na pôvodnom Božom ustanovení manželstva pri stvorení človeka ako muža a ženy a toto ustanovenie potvrdzuje (prehlasuje) ako večne platné a nemenné, pričom nedával priestor pre žiadnu výnimku (Matúš 5:31-32, 19:3-9, Lukáš 16:18, Marek 10:2-12). Zároveň vysvetlil, čo sa dialo za éry Mojžiša, prečo Mojžiš dal tie prikázania o manželstve a rozvode, ktoré dal. Pán Ježiš jasne vyjadril, že manželstvo ustanovil Boh a nie človek, a preto človek manželstvo nemôže rozdeliť: „*A teda toho, čo Boh spojil, človek nech nerozlučuje!*“ (Matúš 19:6). Manželstvo (ako zmluva a ako spojenie dvoch v jedno) zaniká len smrťou jedného z manželských partnerov (Rímskym 7; 1. Korinským 7) – nezaniká rozvodom. Kvôli otázkam učeníkov a kvôli pokúšaniu od farizejov Pán Ježiš rieši aj otázku prepustenia manželského partnera, otázku rozvodu. Jeho odpoveď je jasná.

Jediný Bohom povolený prípad prepustenia manželského partnera (rozvodu) je prípad, kedy sa manželský partner (ten čo môže byť prepustený) dopustil cudzoložstva. Takéto prepustenie, či rozvod, však neznamená zánik či anulovanie manželskej zmluvy a slobodu uzavrieť nové manželstvo, čo si o chvíľu ukážeme z výkladu samotného Pána Ježiša. Akýkoľvek iný dôvod pre prepustenie (rozvod) je hriechom, ktorý spočíva v tom, že prepustený partner je vedený do smilstva (vystavený cudzoložstvu pre nenaplnenú sexuálnu potrebu v legitímnom vzťahu),

pričom tento hriech predstavuje ľudskú vzburu, kedy človek sám „ruší“ manželské ustanovenie, ktoré ustanovil Boh. „Ruší zmluvu manželstva“ (človek), ktorá je však rozvodom z Božieho stanoviska nezrušiteľná (lebo jej manžel ešte žije; pozri 1. Korinským 7:39; a tiež preto, lebo kým jej manžel ešte žije je stále v zákone muža/manžela; pozri Rímskym 7:2; pozri aj Rímskym 7:1-2 – „vydatá žena je priviazaná k živému mužovi/manželovi zákonom pokiaľ žije jej muž/manžel“ – rozumie sa ním legitímny manžel a tým je manžel z prvého sobáša) a pošliapava spojenie dvoch v jedno, ktoré učinil Boh (Malachiáš 2:14).

V súčasnosti je v cirkvi dosť rozšírený výklad Matúša 19, že „nevinná strana“, to jest strana, voči ktorej sa partner dopustil cudzoložstva, má právo vstúpiť do nového manželstva. Ako dôvod pre toto sa uvádza, že vo verši Matúš 19:9 Pán Ježiš nevzťahuje text *„ktokoľvek by prepustil svoju ženu pre inú príčinu ako pre smilstvo*

...“ len na rozvod, ale aj na zosobášenie sa s novou manželkou: „... a vzal by si za ženu inú

...“. Ak by sme mali vychádzať len z tohto jedného textu, nemali by sme istotu, či Pán Ježiš pre „nevinnú stranu“ legitimizuje len rozvod (prepustenie manželského partnera) alebo súčasne aj rozvod a aj vstup do nového manželstva. Vysvetlenie a rozriešenie tejto boľavej dilemy ponúka sám Pán Ježiš v závere tohto istého verša: „...a ten, ktorý si vezme za ženu prepustenú, cudzoloží“ Rovnako to učia aj ďalšie texty, napr. Marek 10:11-12, Lukáš 16:18, v ktorých sa dokonca ani samostatne nerieši prípad „nevinnej strany“. Aj podľa záveru verša Matúš 19:9 „nevinná strana“, manželka, ktorú muž prepustil pre akúkoľvek „nelegitímnu príčinu“ (čokoľvek iné ako jej cudzoložstvo), ak sa s ňou ožení iný muž, bude to nelegitímne manželstvo, lebo to bude cudzoložstvo. Záver verša Matúš 19:9 univerzálne vylučuje možnosť vstupu do nového manželstva, dokonca aj pre „nevinnú stranu“ – pozri tiež Marek 10:11-12, ktoré nedávajú žiaden priestor pre ďalší sobáš rozvedených či pre „nevinnú alebo vinnú stranu“.

Je nesprávne vykladať pasáž z Matúša 19 ako učenie Pána Ježiša umožňujúce vstup do nového manželstva po rozvode, dokonca aj v prípade „nevinnej strany“. Nech nám neunikne ani ten dôležitý fakt, že keď tú istú vec Pán Ježiš rieši v Matúšovi 5:31-32, tak sa neodvoláva na Mojžišov zákon slovami „Je napísané“, ale použije slová „Taktiež bolo povedané ... Ale ja vám hovorím“. Je to jeho typická rétorika z kázne na hore, kedy ukončuje stav „pripustenia a znášania (trpenia)“ pre tvrdosť ich srdca odklonený od Božej vôle a nastoľuje stav pôvodnej

Božej vôle o manželstve z počiatku ustanovenia manželstva pri stvorení.

Týmto je učenie celej Novej zmluvy, učenie Pána Ježiša a učenie apoštolov, o tom, že manželstvo je nezrušiteľné bez výnimky a zaniká len smrťou jedného z manželov, ucelené, kompaktné a konzistentné. Zároveň vysvetľuje, čo je rozvod (prepustenie manželského partnera): nie je to zánik manželskej zmluvy, je to prerušenie (zastavenie) sexuálneho spolunažívania a prerušenie (zastavenie) spolužitia v jednej domácnosti. Rozvedení majú zostať už navždy neženatí, resp. nevydaté, alebo ak je to možné, majú sa zmieriť a obnoviť pôvodné manželské spolužitie (1. Korinským 7:11). Takto to učia apoštoli, ktorí konzistentne rozvíjajú učenie Pána Ježiša o manželstve, ako pre prípad keď došlo k manželskej nevere (cudzoložstvu), tak aj pre prípad neznesiteľného zmiešaného manželstva, kde veriaci nie je rabom neveriaceho (manželstvo veriaceho s neveriacim, kedy manželstvo bolo uzavreté ešte pred obrátením jedného z manželov).

Celá téma rozvodu je Pánovi Ježišovi nastolená vzhľadom na éru Mojžišovho zákona. Farizeji sa snažia lapiť Pána Ježiša do pasce, kde by ho mohli obviniť z popretia Mojžišovho zákona alebo zapretia Mojžiša ako proroka, čo by im dalo dôvod odmietnuť Ježiša ako Mesiáša. Učenci sa zase pýtajú preto (Marek 10), lebo v tom chcú mať jasno. Pánova odpoveď je jednoduchá a jasná. Za éry Mojžiša bol rozvod a vstup do nového manželstva z pripustenia, Boh to/ich strpel, pre „tvrdosť ľudského srdca“ dokonca pre tvrdosť srdca tých, ktorí mali na zemi reprezentovať Boží ľud (Izrael aj bez abrahámovej viery, Izrael s obriezku na tele bez obrezaného srdca): „*Mojžiš vám dovolil pre tvrdosť vášho srdca*“ (Matúš 19:8). Vykúpený Boží ľud, Cirkev, dostal nové mäsité srdcia, na ktorých je Boží zákon zapísaný. Znovuzrodení nemôžu v otázke rozvodu a manželstva argumentovať Mojžišovým zákonom, že podľa Mojžišovho zákona existoval rozvodný list a vstup do nového manželstva a nemôžu tento postup aplikovať na seba z dvoch dôvodov: 1) Nie sú pod Mojžišovskou zmluvou (pod Mojžišovým zákonom), ale pod Novou zmluvou (v zákone Kristu), a 2) nemôžu sa ospravedlňovať a obhajovať tvrdosťou svojho srdca, lebo majú od Pána učinenu obriezku srdca.

Pomerne rozšírené je v cirkvi pri otázke možného vstupu do nového manželstva aj chápanie, v ktorom sa robí rozdiel, či rozvod nastal pred obrátením alebo po obrátení, po línii, že rozvod je hriech, ale pri obrátení je znovuzrodenému každý hriech odpustený, čo mu dáva legitímnu možnosť opäť vstúpiť do manželstva. Tento prístup úplne ignoruje fakt, že ustanovenie manželstva ako manželskej zmluvy a ako spojenia muža a ženy v jedno telo, je otázka/vec stvorenia, stvorenia človeka a obrátenie, uverenie a odpustenie hriechov na tomto ustanovení nič nemení.

Novozmluvné učenie o manželstve

Novozmluvné učenie a novozmluvný zákon (Kristov zákon), podľa ktorého sme ako Božie deti povinní žiť a skrze dar Ducha a obriezku srdca aj uschopnení a zmocnení žiť, prišlo a bolo položené ako základ cez Pána Ježiša Krista (Židom 1:1). Pán Ježiš však z tohto novozmluvného zjavenia preniesol časť aj na apoštolov, ktorí ho skrze Kristovho Ducha dokončili, rozpracovali do detailov a zvestujúc uzavreli. Túto skutočnosť Pán apoštolom oznámil, keď im sľúbil svojho Ducha: „z môjho vezme a bude zvestovať vám“ (Ján 16:12-15). Preto je učenie apoštolov o manželstve i o rozvode a vstupe do ďalšieho manželstva v dokonalej harmónii s učením Pána Ježiša. Apoštoli skrze Ducha pravdy rozpracovávajú učenie Pána Ježiša aj na situácie a okolnosti, ktoré Pán Ježiš priamo nepokryl, kým bol v tele a slúžil a vyučoval tu na Zemi. Apoštol Pavol preto prináša viaceré detaily učenia o manželstve a rozvode hlavne do situácií, ktoré vznikajú medzi pohanmi. Jeho učenie je však v dokonalej zhode s učením Pána Ježiša.

Novozmluvné učenie predstavuje manželstvo vznešenými a prísnymi slovami, rovnako tak aj nedotknuteľnosť manželského zväzku (Židom 13:4; Rímskym 7:1-3; Kolosenským 3:18 a ďalej, Efezským 5:22-33; 1. Petrov 3:1-7) ukazujúc, že manželské spolužitie a spoločenstvo je založené na láske (*agapé* - pozri *Poznámku 2* za textom článku), ktorá je nosnou silou každého spoločenstva (pozri napr. 1. Petrov 2:17-25). Nie

erós

(pozri

Poznámku 3

za textom článku) tvorí manželské spoločenstvo, ale *agapé*. Základom, ktorý ľudskú lásku (*agapé*) robí vôbec možnou, a ktorý je jej meradlom, je podľa novozákonných spisov Božia láska. List Efezským (pozri 5:21-33) rozvíja túto myšlienku ďalej: Pre veriaceho v Ježiša Krista je prvotným základom a skutočnosťou (danosťou) každej manželskej lásky Kristova láska k jeho Cirkvi. Toto je prototyp manželstva a jeho miesto v súčasnej situácii sveta, v dobe Cirkvi.

Slobodní bez manželstva

Keď sme porozumeli tomu, že manželský stav ako spolužitie, v ktorom dochádza k spojeniu muža a ženy v jedno, je súčasťou stvoriteľského plánu a Božieho zámeru pre život človeka a trvá kým trvá tento svet a život v zemskom tele, tak chápeme, že manželstvo bude bežný spôsob, ako bude človek na tejto Zemi fungovať. Potrebujeme však ešte porozumieť, že pre spasených, pre Božie deti, kým sa Pán pre nás vráti, existuje ešte aj stav, ktorý predstavuje „vyšší princíp“ a „lepšiu voľbu“. Existujú „panici“ – slobodní bratia a slobodné sestry, ktorí sa z vlastnej vôle a vďaka daru od Pána rozhodli zostať slobodní, nevstúpiť do manželstva, aby svoj život mohli cele zasvätiť Božiemu kráľovstvu: „... *dobře by bolo člověkově nedotýkat se ženy*“ (1. Korinským 7:1) a „

Si rozviazaný, prostý ženy? Nehľadaj ženy

“ (1. Korinským 7:27) a ďalej „

Ale to hovorím ako pripustenie a nie ako nariadenie. Lebo by som chcel, aby boli všetci ľudia ako i ja sám; ale každý má svoj vlastný dar od Boha, jeden tak a druhý inak. A však hovorím neženatým, nevydatým a vdovám, že dobre im, keď zostanú ako i ja

“ (1. Korinským 7:6-8).

Sú ľudia, ktorí majú dar zrieknuť sa manželstva v záujme Božieho kráľovstva (Matúš 19:12). Je to lepšia voľba než vstup do manželstva (1. Korinským 7:37-38): „*Ale ten, kto stojí pevný vo svojom srdci a nie je nútený, ale má moc ohľadom svojej vlastnej vôle a usúdil to vo svojom srdci, zachovať svoju pannu, dobre robí. A tak teda i ten, kto vydáva svoju pannu, dobre robí, i ten, kto nevydáva, lepšie robí*

“. „Panna“ v týchto veršoch znamená „panenstvo“. Nedá sa však vybrať si túto voľbu a uskutočniť ju, ak brat či sestra takýto dar nemá od Pána. Ak takýto dar u seba nerozpoznáme, platí pre nás, že máme vstúpiť do manželstva, lebo kým sme na zemi v tele, sme súčasťou tvorstva a boli sme stvorení tak, aby sme muž a žena boli jedno telo. Je to dôležité aj kvôli tomu, že ak nemáme dar zostať panicmi, potom by sme horeli túžbou po žene a upadali by sme do hriechu sexuálnej nečistoty, smilstva a cudzoložstva: „

Ale ak sa nevedia zdržať, nech sa oženia, poťažne vydajú, lebo je lepšie oženiť sa, poťažne vydať sa než horieť

“ (1. Korinským 7:9) a „

Ale pre smilstvá nech má každý svoju vlastnú ženu, a každá nech má svojho vlastného muža

“ (1. Korinským 7:2).

Manželstvo si musíme vysoko ctiť, opatrovať a pestovať: „*Muž nech preukazuje žene povinnú dobroprajnosť a podobne aj žena mužovi. Žena nemá v moci svojho vlastného tela, ale muž; a podobne ani muž nemá v moci svojho vlastného tela, ale žena. Neukracujte sa navzájom, iba ak čo z obapolného súhlasu na čas, aby ste stihli na pôst a na modlitbu, a zase sa vedno zídite, aby vás nepokúšal satan pre vašu nezdržanlivosť*

“ (1. Korinským 7:3-5). O to viac si musíme manželstvo ctiť a zachovávať, že je obrazom manželstva Krista a Cirkvi (Efezským 5). To je dôvod, prečo človek nesmie manželstvo zrušiť či pošliapať prepustením manželského partnera (rozvodom):

„A ženatým, poťážne vydatým, prikazujem, nie ja, ale Pán: Žena nech neodchádza od muža. A keby aj odišla, nech zostane nevydatá, alebo nech sa zmieri s mužom. A muž nech neopúšťa ženy

“ (1. Korinským 7:10-11).

Strasti a zápasy manželstva veriacich

Novozmluvné zjavenie nepredstavuje manželstvo po páde, kým sme ešte v zemskom tele, ako prechádzku rajskou záhradou, dokonca ani v prípade manželstva znovuzrodených, vykúpených. Apoštol Pavol poukazuje na to, že „pre terajšie ťažkosti“ by bolo lepšie zostať slobodným než sa oženiť či vydať (1. Korinským 7:26). „Terajšie ťažkosti“ predstavujú všetko to, čo vyplýva z toho, že telo ešte nie je vykúpené, a že žijeme ešte na zemi, ktorej vládne hriech a porušenie. Sme v tele, z ktorého by sme sa najradšej vystaňovali, aby sme mohli už byť s Pánom (2. Korinským 5:8), ale ešte to nejde, ešte musíme trpezlivo počkať a vytrvať, kým nám Pán prihotoví príbytky, a kým sa vráti. Apoštol dokonca použije takéto slová o tých, ktorí budú v manželstve: *„ale takí budú mať trápenie v tele. No, ja vás šetrím“* (1. Korinským 7:28). Preto aj manželstvo spasených, Božích detí, nebude fungovať samo od seba, automaticky. Preto ho musia títo dvaja budovať, ochraňovať, opatrovať a pestovať ako niečo zvláštne a veľmi cenné. Budú musieť zapojiť do toho svoju ochotu a vôľu až takú veľkú, aby platilo o každom z nich: *„S Kristom spolu ukrižovaný som a žijem už nie ja, ale žije vo mne Kristus, a to, čo teraz žijem v tele, vo viere Syna Božieho žijem, ktorý si ma zamiloval a vydal sám seba za mňa*“ (Galatským 2:20). Budú musieť Duchom mŕtviť skutky tela, zapierať samých seba, nieť svoj kríž. Budú sa musieť riadiť zákonom Kristovým o manželstve, ktorý je vyjadrený v pasážach novozmluvného učenia týkajúcich sa manželstva a manželského spoluzitia, úlohy ženy v manželstve a úlohy muža v manželstve, pričom najvyšším vzorom pre muža bude Kristus ako manžel svojej nevesty (Cirkvi) a vzorom ženy bude Cirkev ako Kristova manželka (Efezkým 5).

Musíme si však dať aj pozor, aby sa manželstvo nestalo prekážkou oddania sa Bohu (1. Korinským 7:5+32-35; podobne aj Lukáš 14:20): „*Ale to hovorím, bratia, že čas je krátky, aby ostatne aj tí, ktorí majú ženy, boli, ako keby ich nemali*“ (1. Korinským 7:29). Týmto ale apoštol neučí, že muži môžu zanedbávať svoje ženy (a naopak). Učí tu vyšší princíp. Ako sme už ukázali vyššie, manželstvo si treba veľmi veľmi ceniť a pestovať. Nad to však je ešte oveľa dôležitejšie oddať sa Bohu ako živí z mŕtvych a svoje údy za nástroje spravodlivosti a starať sa o veci Božieho kráľovstva viac ako o zemské veci spojené s manželským spolužitím (1. Korinským 7:32-34): „*A chcel by som, aby ste boli bez starostí. Neženatý stará sa o to, čo je Pánovo, ako by sa ľúbil Pánovi; ale ten, kto sa oženil, stará sa o veci sveta, ako by sa ľúbil žene. A je rozdiel aj medzi ženou a pannou. Nevydatá sa stará o to, čo je Pánovo, aby bola svätá i telom i duchom; ale tá, ktorá sa vydala, stará sa o veci sveta, ako by sa ľúbila mužov*

i
“

.

Vo veršoch 25 až 38 (1. Korinským 7) Pavol píše, čo si myslí o manželstve pre ťažkosti, ktoré človek má v „terajšom krátkom čase“ (porovnaj s Marek 12:25), ale asketické experimenty Pavol neschvaľuje (pozri verše 25 až 38). Vdova je voľná, môže sa znova vydať, ale „blahoslavenejšie je, keď zostane nevydatá“ (verš 39 a porovnaj s veršom 8 a Rímskym 7:2). Pavol si síce želá, aby sa veriaci neženili a nevydávali, (a to) kvôli tomu, aby boli oddanejší Pánovi a veciam Božieho kráľovstva (1. Korinským 7:1+7-8), lenže „každý má svoj zvláštny dar od Boha“ (verš 7). Aj napriek tomu z Pavlových slov v tomto liste, tak ako aj na iných miestach (napr. v 1. liste Timoteovi 4:1-3), sa dá rozumieť, že všeobecný stav bez manželstva ešte teraz nenastal.

Zmiešané manželstvo

Už v starozmluvnej ére vidíme zjavenú Božiu vôľu, že ak je niekto Boží, má si voliť za manželského partnera človeka, ktorý je tiež Boží (patrí Bohu). Vidíme to na príklade, ako Abrahám a jeho semeno (synovia, ktorí majú abrahámovskú vieru) hľadajú manželky svojim synom len a výhradne „zo svojho ľudu“. V ére Mojžišovho zákona je zakázané izraelskému národu, ktorí reprezentujú Boží ľud, brať si za manželky cudzozemky, a vidíme, že táto vec je veľmi vážna v Božích očiach. Novozmluvné zjavenie nás učí jasne: Znovuzrodený (znovuzrodená) si za manželského partnera môže zvoliť len znovuzrodenú (znovuzrodeného), lebo manželstvo veriacich v Ježiša Krista musí byť „v Pánovi“ (1. Korinským 7:39). Inak to ani nemôže byť, keď rozumieme aké vzácne a významné je spojenie muža a ženy v jedno. Aké je spoločenstvo tmy a svetla, Krista a Beliala?! Ako by fungovalo manželstvo, v ktorom jeden je živý a druhý je mŕtvy vo svojich hriechoch a prestúpeniach?! Ako bude fungovať, keď jeden je sluha Boží a druhý je otrokom hriechu? Ako bude fungovať, keď jeden miluje Pána a druhý miluje seba, zlú žiadosť a vzburu?

Preto, keď apoštol Pavol rieši situáciu so zmiešaným manželstvom, v ktorom je jeden manželský partner obrátený a druhý je neveriaci, rieši situáciu, ktorá vznikla tak, že v už existujúcom manželstve sa jeden z partnerov obrátil. Riešenie je nasledovné (1. Korinským 7:12-16): „*Ak má niektorý brat neveriacu ženu, a volí bývať s ním, nech jej neopúšťa. A zase žena, ktorá má neveriaceho muža, a on volí bývať s ňou, nech neopúšťa muža. Lebo neveriaci muž je posvätený ženou, a neveriaca žena je posvätená mužom, bratom. Ináče by vaše deti boli nečisté, ale teraz sú sväté. Ale ak neveriaci ide ta, nech ide. V takých veciach brat alebo sestra nie je rabom, ale ku pokoju nás povolal Boh. Lebo ved' čo ty vieš, ženo, či zachrániš muža? Alebo čo ty vieš, mužu, či zachrániš ženu?*“

V zmiešanom manželstve môže nastať situácia, pre príčiny opísané vyššie, kedy je nezniesiteľné a neúnosné ďalšie manželské spolužitie. V takejto situácii má veriaci partner legitímne právo „prepustiť“ („rozviesť sa s“) neveriacim partnerom, ak neveriaci partner na tom nástojí (ak to chce neveriaci), čo apoštol opisuje slovami „ak neveriaci ide ta, nech ide“. A zdôvodnením je, že veriaci nie je otrokom neveriaceho. Takéto prepustenie neveriaceho partnera (rozvod) však neznamená zánik manželstva ako zmluvy a otvorenie legitímnej možnosti pre veriaceho vstúpiť do nového manželstva, čo sme už skôr rozobrali. Takéto prepustenie či rozvod znamená prerušenie/zánik sexuálneho spolužitia manželov a prerušenie/zánik manželského spolužitia v jednej domácnosti. Aj pre túto situáciu platí apoštolské prikázanie zostať neženatý/nevydatá a ešte lepšie, zmieriť sa, ak sa to dá (1.Korinským 7:11)

Manželstvo na novej zemi a v novom nebi

V oslávenom tele manželstvo ako spojenie muža a ženy nebude existovať. Manželstvo je súčasťou stvorenia a tvorstva na tejto zemi. Spojenie muža a ženy v jedno zaniká smrťou jedného z manželských partnerov. Už aj z tejto skutočnosti je zrejmé, že po vzkriesení z mŕtvych nebude manželstva. S druhým príchodom Krista príde nová doba sveta, večný život v oslávenom tele, nové nebo a nová Zem, v ktorej už nebude ženie a vydávanie sa (Marek 12:25). So skončením tohto sveta sa skončia aj dejiny manželstva. Ale ten čas ešte neprišiel. Ešte aj dnes a práve dnes sú slová ustanovenia manželstva z dní stvorenia platné v plnom zmysle.

Poznámka 1:

Vo svetle Matúša 5:31 je možné na tomto mieste rozumieť vystaveniu prepúšťacieho (rozvodového) listu od prvého manžela aj ako prikázanie, nie ako opis okolností, ako to aj prekladá evanjelický preklad a preklad kráľa Jakuba. Na našom výklade stavu z pripustenia v ére Mojžiša vo svetle učenia Pána Ježiša to však nič nezmení.

Poznámka 2:

agapé (gréč.) – toto slovo vyjadruje najvyššiu a najušľachtilejšiu podobu lásky, ktorá vo svojom objekte vidí niečo nekonečne cenného. Gréčtina má pre *lásku* niekoľko výrazov.

Poznámka 3:

erós (gréč.) – označuje pohlavnú lásku.

Na web umiestnené dňa: 3. 4. 2014.

Upravené dňa: 3. 4. 2014.